

BÖLÜM 6

ENDOSKOPİK SPİNAL CERRAHİ

Bilal TÜRKER¹

GİRİŞ

Uzayan yaşam süreleriyle birlikte yapılan omurga cerrahilerinde de bir artış söz konusu olmaktadır. Bu durum cerrahin eşlik eden kalp, böbrek ve akciğer gibi birçok sağlık sorunlarıyla da mücadele etmesini zorunlu kılar. İleri yaş ve eşlik eden sağlık sorunları olan hastalar için endoskopik spinal cerrahi daha az kanama riski, değerli kas ve kemik dokusunda daha az hasar, erken hayata dönüş imkânı, daha kısa hastanede kalma gibi imkanlar sunmaktadır.

Bu yazının amacı görece yeni bu tekniğin tanıtılması ve potansiyel avantajlarının gözden geçirilmesinin sağlanmasıdır.

TARİHSEL GELİŞİM

Endoskopik disk cerrahisi ilk olarak Parviz Kambin tarafından 1970 lerin başlarında uygulanmıştır(1, 2) Her ne kadar bu ilk dönemde indirek olarak disk içeriği çıkarılıyor olsa da 80 lerin ikinci yarısında direkt endoskopik diskektomiyi tanımlamıştır(3). 1990 yılında yine Kambin tarafından transforaminal yaklaşım için güvenli bölge tanımı yapılmıştır(4). Bu üçgeni medyalde traversing nerve root, anteriorde exiting nerve root ve inferiorde ise alt vertebranın superior end plati oluşturur (Şekil 1). Böylece nöral elemanlara hasar vermeden tekrarlanabilecek bir prosedür tanımlanmış oldu. Bu noktaya kadar indirek olarak patolojiye müdahale söz konusuysen bu noktadan sonra nöral elemanlara daha yakın olma ve hatta direk patolojiye müdahale mümkün olmaya başladı. Kambin 'in tanımladığı güvenli bölge yüksek migre disklerde pedikül ve nöral elemanlar sebebiyle sınırlanıyorken posteriorde faset elemanları bir diğer sınırı oluşturuyordu. L5-S1 seviyesinde ve yüksek iliak kanata sahip hastalarda L4-L5 seviyelerinde dahi iliak kanat bir sınırlama oluşturuyordu. Mayer 1993 yılında açılı optik kullanarak görüş açısını artırdı(5).

¹ Op. Dr., Kızılay, Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği, turkerbilal@icloud.com

yapışıklıkların açılması, synovial kist eksizyonu, büyük disk parçasının çıkarılması sırasında olabilir. İşlem sırasında tespiti halinde özel birtakım aletler yardımı ile primer tamiri mümkündür. Postoperatif dönemde tespiti halinde genellikle konservatif tedavi başarılı olmaktadır. Enfeksiyon ve nöral elemanlarda değişik seviyelerde hasar diğer komplikasyonları oluşturmaktadır.

SONUÇ

Endoskopik spinal cerrahi son yıllarda optik yeteneklerin gelişmesi sayesinde hızlıca ilerlemiş ve disk patolojilerini daha iyi anlamamıza, çevre dokulara neredeyse ihmal edilecek kadar hasar vererek tedavi imkanına kavuşturmuştur. Daha az hastanede kalma, hızlı iyileşme, daha çabuk işe dönme gibi birçok avantajı ile henüz olgunlaşma aşamasında olan bu görece yeni teknik, spinal cerrahide önemli bir yere şimdiden oturmuş görünmektedir.

KAYNAKLAR

1. Kambin P, Gellman H. Percutaneous lateral discectomy of the lumbar spine a preliminary report. *Clinical Orthopaedics and Related Research*°. 1983;174:127-32.
2. Kim M, Kim H-S, Oh SW, Adsul NM, Singh R, Kashlan ON, et al. Evolution of spinal endoscopic surgery. *Neurospine*. 2019;16(1):6.
3. Telfeian AE, Veeravagu A, Oyelese AA, Gokaslan ZL. A brief history of endoscopic spine surgery. *Neurosurgical focus*. 2016;40(2):E2.
4. Kambin P. Arthroscopic microdiscectomy. *Mt Sinai J Med*. 1991;58(2):159-64.
5. Mayer HM, Brock M. Percutaneous endoscopic lumbar discectomy (PELD). *Neurosurg Rev*. 1993;16(2):115-20.
6. Schubert M, Hoogland T. Endoscopic transforaminal nucleotomy with foraminoplasty for lumbar disk herniation. *Oper Orthop Traumatol*. 2005;17(6):641-61.
7. Slotman GJ, Stein SC. Laparoscopic L5-S1 discectomy: a cost-effective, minimally invasive general surgery--neurosurgery team alternative to laminectomy. *Am Surg*. 1996;62(1):64-8.
8. Chen J, Jing X, Li C, Jiang Y, Cheng S, Ma J. Percutaneous Endoscopic Lumbar Discectomy for L5S1 Lumbar Disc Herniation Using a Transforaminal Approach Versus an Interlaminar Approach: A Systematic Review and Meta-Analysis. *World Neurosurg*. 2018;116:412-20.e2.
9. Okuda T, Fujimoto Y, Tanaka N, Ishida O, Baba I, Ochi M. Morphological changes of the ligamentum flavum as a cause of nerve root compression. *European spine journal : official publication of the European Spine Society, the European Spinal Deformity Society, and the European Section of the Cervical Spine Research Society*. 2005;14:277-86.
10. Ruetten S, Komp M, Godolias G. A New full-endoscopic technique for the interlaminar operation of lumbar disc herniations using 6-mm endoscopes: prospective 2-year results of 331 patients. *Minim Invasive Neurosurg*. 2006;49(2):80-7.